

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»

Кафедра менеджменту та економіки

“Аналіз господарської діяльності підприємства” [Текст]: Методичні

рекомендації до виконання практичної роботи з дисципліни для студентів спеціальності 073 “Менеджмент”. – Київ. – 29 с.

Розробник: к.е.н., ст. викладач кафедри менеджменту та економіки Приймак

Н. В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ:

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПІДПРИЄМСТВА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Укладач:
к.е.н., ст. викладач

Н. В. Приймак

Обговорено та схвалено на засіданні
кафедри менеджменту та економіки,

протокол № 9 від 14.09.2021 р.

Завідувач

Ю. Реяніга

Київ – 2021

ВСТУП

Аналіз господарської діяльності – це наукова база прийняття управлінських рішень в бізнесі. Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в області менеджменту. Аналіз надає можливість оцінити діяльність суб'єктів господарювання, виявити та обчислити величини невикористаних резервів, сприяє покращенню управління підприємством, зміненню його становища на ринку і подальшому зростанню ефективності виробничої діяльності.

Здійснення аналізу господарської діяльності сприяє раціональному здійсненню структурної та інвестиційної політики, розвитку конкурентоспроможного ринкового середовища. А в свою чергу, знання дисципліни надає можливість підвищити якість менеджменту, і, як наслідок, забезпечити стабільний розвиток бізнесу підприємства.

Метою вивчення дисципліни є формування теоретичних знань та практичних навичок з організації та методики проведення аналізу господарської діяльності суб'єктів господарювання для вирішення аналітичних завдань, сформованих власником в процесі управління господарською діяльністю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- сутність та основні категорії аналізу господарської діяльності;
- методологічні прийоми аналізу господарської діяльності;
- особливості методики та напрями використання видів аналізу господарської діяльності;
- методику аналізу фінансових результатів діяльності та рентабельності суб'єкта господарювання;
- методику аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання;
- методику аналізу виробництва та реалізації продукції, а також витрат, що пов'язані з цим процесом;
- методику аналізу зовнішньоекономічної діяльності, тощо.

уміти:

- представляти на основі використання системи показників стан та зміну будь-якого господарського явища чи процесу;
- виявляти сутність науково-практичної проблеми для будь-якого об'єкту дослідження;
- визначати фактори та відобразити їх вплив на результативний показник фінансово-господарської діяльності підприємств;
- обчислити резерви покращення діяльності підприємств;
- оформляти аналітичні висновки та пропозиції;
- використовувати набуті знання в управлінні господарської діяльності підприємства.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ №1

Тема 1. Аналіз господарської діяльності та його роль в управлінні підприємством.

Тема 2. Організаційно-інформаційне забезпечення аналітичної роботи підприємств

Мета: засвоєння фундаментальних понять аналізу як науки й окремого напрямку аналітичної роботи на підприємстві; засвоєння підходів до організації аналітичних досліджень на підприємстві в умовах застосування інформаційних технологій.

Питання для контролю знань:

1. У чому полягає зміст аналізу господарської діяльності?
2. Що є об'єктом та предметом аналізу господарської діяльності?
3. Перерахуйте основні завдання аналізу господарської діяльності.
4. Охарактеризуйте основні функції аналізу господарської діяльності.
5. Окресліть місце та роль аналізу господарської діяльності в системі управління підприємством.
6. Назвіть суб'єктів аналізу господарської діяльності.
7. Дайте визначення основним принципам організації аналітичної роботи на підприємстві.

8. Назвіть ознаки класифікації видів економічного аналізу?
9. Які основні етапи проведення аналізу господарської діяльності?
10. Які є типи інформації, що використовують для аналізу господарської діяльності?
11. Яким вимогам повинна відповідати інформація, що використовується для аналізу господарської діяльності?

12. Зазначте підходи до організації аналізу господарської діяльності.
13. Розкрийте основні етапи організації аналізу господарської діяльності підприємства.
14. Охарактеризуйте інформаційно-методичне забезпечення аналізу господарської діяльності.
15. Яка послідовність оформлення результатів аналітичної роботи?

Поняття та терміни для обговорення: аналіз, синтез, економічний аналіз, аналіз господарської діяльності, об'єкт АГД, предмет АГД, показник, фактор, резерви, організаційне забезпечення, інформаційне забезпечення, дані аналізу.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Аналіз як метод наукового пізнання дійсності означає:
 - a) розкладання об'єкту, що вивчається, на частини, на властиві цьому об'єкту складові;

- б) поєднання окремих складових явища або предмета;
- в) метод переходу від знання окремих фактів до знання загального;
- г) метод руху думки від загального до часткового, виведення із загальних висновків часткового характеру;
- д) виявлення зв'язків і залежностей між окремими частинами на підставі поєднання окремих складових.
- 2. Синтез як загальнонауковий метод передає час:**
- а) метод руху думки від загального до часткового, виведення із загальних висновків часткового характеру;
- б) метод переходу від знання окремих фактів до знання загального;
- в) поєднання окремих складових явища або предмета, виявлення зв'язків і залежностей між окремими частинами;
- г) розкладання об'єкта, що вивчається, на частини, на властиві цьому об'єкту складові;
- д) правильної відповіді не запропоновано.
- 3. Спосіб дослідження причинних зв'язків, за яким дослідження проводиться від окремого до загального, від вивчення окремих факторів до узагальнення, від причин до результатів – це метод:**
- а) індукції; б) дедукції; в) інтервального; г) індексний; д) синтезу;
- 4. Індукція – це:**
- а) метод руху думки від загального до часткового, виведення із загальних висновків часткового характеру;
- б) метод переходу від знання окремих фактів до знання загального;
- в) метод дослідження, який полягає в уявному розподілі явища або процесу на складові та виділенні його окремих сторін, виявленні основ;
- г) поєднання раніше розподілених елементів досліджуваного об'єкту в єдине ціле;
- д) правильної відповіді не запропоновано.
- 5. Визначення відповідності стану економічної системи її цільовим параметрам функціонування та потенційним можливостям – це:**
- а) пошукова функція; б) діагностична функція;
- в) оціночна функція; г) інформаційна функція;
- д) комунікативна функція.
- 6. До функцій аналізу господарської діяльності належать:**
- а) оціночна, діагностична, контрольна;
- б) аналітична, діагностична, пошукова;
- в) оціночна, діагностична, пошукова;
- г) аналітична, оціночна, контрольна;
- д) аналітична, синтетична, індикативна.
- 7. Виявлення невикористаних резервів і потенційних можливостей зміни та розвитку економічної системи, обґрунтування механізмів їх мобілізації – це:**
- а) пошукова функція; б) діагностична функція;

- в) оціночна функція; г) інформаційна функція;
- д) комунікативна функція.
- 8. Встановлення причинно-наслідкових змін економічної системи у кількісному та якісному вимірюванні впливу факторів на цю зміну та розвиток – це:**
- а) пошукова функція; б) діагностична функція;
- в) оціночна функція; г) інформаційна функція;
- д) комунікативна функція.

9. Діагностична функція аналізу господарської діяльності – це:

- а) виявлення невикористаних резервів і потенційних можливостей зміни та розвитку економічної системи;
- б) встановлення причинно-наслідкових змін економічної системи у кількісному та якісному вимірюванні впливу факторів на цю зміну та розвиток;
- в) обґрунтування механізмів мобілізації виявлених невикористаних резервів;
- г) визначення відповідності стану економічної системи її цільовим параметрам функціонування та потенційним можливостям;

- д) визначення платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.
- 10. Пошукова функція аналізу господарської діяльності – це:**

- а) виявлення невикористаних резервів і потенційних можливостей зміни та розвитку економічної системи, обґрунтування механізмів їх мобілізації;
- б) визначення відповідності стану економічної системи її цільовим параметрам функціонування та потенційним можливостям;
- в) встановлення причинно-наслідкових змін економічної системи у кількісному та якісному вимірюванні впливу факторів на цю зміну та розвиток;
- г) виявлення зв'язків і залежностей між окремими частинами на підставі поєднання окремих складових;
- д) встановлення порушень нормального ходу економічних процесів за ознаками характерними тільки для цих порушень.

11. Сукупним об'єктом аналізу господарської діяльності є вивчення:

- а) господарської діяльності підприємства;
- б) зовнішніх процесів господарської діяльності;
- в) внутрішніх факторів господарської діяльності;
- г) огляд економічної діяльності держави в цілому;
- д) правильна відповідь відсутня.

12. Обґрунтований розподіл обов'язків між працівниками щодо проведення аналітичних досліджень на підприємстві – це:

- а) спосіб організації економічного аналізу;
- б) мета економічного аналізу;
- в) принцип економічного аналізу; г) функція економічного аналізу.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Визначити невідомі показники, вказати одиниці виміру, повонити порядок їх розрахунку, зробити відповідні висновки за результатами проведеного дослідження (у т.ч. назвати можливі причини змін, що відбулися, їх вплив на результати господарської діяльності підприємства).

Вихідні дані по підприємству ВАТ «Металл»

Таблиця 1.1

№ з/п	Показники та коефіцієнти	одиниці вим.		
		одиниці вим.	І рік	ІІ рік
1	Чистий дохід	2	3	4
2	Середньорічна вартість оборотних засобів	тис.грн	25 000	?
3	Середньорічна вартість оборотних засобів	?	?	9 821
4	Коефіцієнт покриття	?	?	0,9
5	Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	?	?	3,1
6	Обсяги реалізації продукції	тис.шт.	?	2 200
7	Випускна ціна одиниці продукції	грн.	?	12
8	Собівартість одиниці продукції	?	?	8
9	Рентабельність продажу	?	?	8,4
10	Рентабельність продукції	?	?	?

Результати розрахунків занести до аналітичної табл. 1.2 та визначити абсолютні і відносні відхилення для окреслення тенденцій їх зміни та формування відповідних висновків.

Таблиця 1.2

№ з/п	Показники та коефіцієнти	Од. вим.	І рік	ІІ рік	Відхилення	
					абсолютне	відносне, %
1	Чистий дохід	тис.грн.	25	?	6 = 5-4	7 = 5/4 × 100 - 100
2	Середньорічна вартість оборотних засобів	тис.грн.	000,0	9		
3	Середньорічна величина поточних зобов'язань	тис.грн.	6 720,0	821,0		
4	Коефіцієнт покриття оборотних засобів	-	3,1	0,9		
5	Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	-	3,1	0,9		
6	Обсяги реалізації продукції	тис.грн.	2 200	2 200		
7	Випускна ціна одиниці продукції	грн.	12,0	15,0		
8	Собівартість одиниці продукції	грн.	8,0	8,0		
9	Рентабельність продажу	%	8,4	8,4		
10	Рентабельність продукції	%	8,4	8,4		

* Загалом, при формуванні висновків щодо основних аналітичних показників оцінки господарської діяльності необхідно керуватися наступною структурною висновком:

- 1) зазначається загальна зміна досліджуваного показника (абсолютне та відносне відхилення) (наприклад, валовий прибуток зріс на 10 тис. грн. або 27 %);
- 2) для прибуткових та розрахункових показників вказується чи є зміна досліджуваного

показника позитивною чи негативною і чому (наприклад, зростання валового прибутку є позитивною тенденцією і свідчить про покращення основного виду діяльності, зменшення матеріаловідходів на 0,2 є негативною тенденцією, оскільки у звітному періоді підприємство отримало на 0,20 грн. менше чистого доходу від 1 грн. понесених матеріальних витрат);

3) зазначаються основні чинники, які вплинули на зміну досліджуваного показника (наприклад, зростання валового прибутку могло бути зумовлене або збільшенням обсягів реалізованої продукції, або зростанням відпускної ціни одиниці продукції, або зменшенням собівартості одиниці продукції (за рахунок введення ресурсозберігаючих технологій) тощо);

4) всі показники аналізуються не ізольовано один від одного, а у взаємозв'язку та взаємозалежності;

5) в кінці необхідно надати рекомендації управлінському персоналу щодо усунення негативних змін, збереження позитивних тенденцій, виявляються резерви підвищення ефективності господарської діяльності.

Завдання 2.

Визначити, яка організаційна форма виконання аналітичних робіт запроваджена в ПАТ "Оріон". Запропонуйте варіант розподілу обов'язків між функціональними підрозділами, які можуть бути залучені до виконання таких напрямків аналізу: а) аналіз основних засобів; б) аналіз трудових ресурсів; в) аналіз матеріальних ресурсів; г) аналіз виробництва і реалізації продукції; д) аналіз витрат підприємства; е) аналіз фінансових результатів; є) аналіз фінансового стану. Сформулюйте перелік завдань для кожного виду аналізу і виконавців, результати оформити у вигляді таблиці.

Таблиця 2.1

Основні види аналізу ПАТ "Оріон"

Вид аналізу	Виконавці (функціональні підрозділи)
Маркетинговий аналіз	Відділ маркетингу (ВМ)
Виробничий аналіз	Виробничий відділ (ВВ) Відділ постачання (ВП) Відділ технічного контролю (ВТК) Відділ головного механіка (ВГМ)
Фінансовий аналіз	Фінансовий відділ
Аналіз трудових ресурсів	Відділ праці та заробітної плати
Аналіз інновацій	Відділ головного технолога (ВГТ)

Завдання 3.

Вказати одиниці виміру показників та визначити невідомі показники, зробити висновки.

Таблиця 3.1

№ з/п	Показники та коефіцієнти	Вихідні дані по підприємству ТОВ "Едельвейс"		
		Од. вим.	І - й кв.	ІІ - й кв.
1	Чистий дохід	тис.грн.	680	920
2	Середньорічна вартість оборотних засобів	?	?	800
3	Середньорічна вартість основних засобів	?	?	?
4	Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	?	?	?
5	Тривалість одного обороту оборотних засобів	Дні	25	18
6	Фондовіддача	?	1,6	?
7	Фондомісткість	?	?	0,58
8	Середніспівкова чисельність працюючих	чол.	102	96
9	Продуктивність праці	?	?	?

Завдання 4.

Згрупувати наведені у табл. 4.1 джерела інформації за такими видами:

планова, обліково-звітна, необлікова. Результати оформити у таблиці. Визначити джерела, інформацію з яких аналітик може використати для дослідження: а) фінансового стану підприємства; б) продуктивності праці та витрат на оплату праці; в) доходів і витрат товариства.

Таблиця 4.1

Джерела інформації	Характеристика
Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні
НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"	Визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів
Форма № 1 "Баланс (звіт про фінансовий стан)"	Містить інформацію щодо майна підприємства та джерел його формування
Форма № 2 "Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід)"	Розкриває інформацію про доходи, витрати та фінансові результати підприємства, елементи операційних витрат, містить показники прибутковості акцій
Податкова декларація з податку на прибуток підприємства	Відображає інформацію щодо суми доходів, витрат, прибутку, який підлягає оподаткуванню, та податку на прибуток підприємства
Форма 1 -ПВ "Звіт з праці"	Деталізує інформацію щодо складу фонду оплати праці та інших виплат, кількості працівників певних категорій та фонду оплати їх праці, розподілі працівників за розмірами зарплатної плати тощо
Товарно-транспортна накладна	Основний документ на вантаж, що його оформляють для вантажних автоперевезень
Розрахунково-платіжна відомість (зведена)	Містить інформацію про суми та види нарахувань в межах фонду основної і додаткової зарплатної плати, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, внесені на загальнообов'язкове державне страхування працівників тощо
Бізнес-план підприємства	Містить планову інформацію, яку використовують для оцінювання рівня виконання плану за об'єктами аналізу: доходи, витрати, продуктивність праці, рентабельність тощо
Фінансовий план	Розробляють для обґрунтування конкретних інвестиційних проєктів, для управління поточною та стратегічною фінансовою діяльністю
Штатний розклад	Застосовують для оцінки відповідності фактичної наявності трудових ресурсів запланованим показникам, як по підприємству, так і його структурних підрозділах або групах працівників
Фотозафіра робочого часу	Містить інформацію про вимірювання витрат робочого часу протягом певного періоду
Калькуляція	Інформація про групування витрат для обчислення собівартості однини продукції, виконаних робіт і наданих послуг
Рішення господарського суду	Акт суду першої інстанції, яким суд в судовій відповідності

з нормами процесуального і матеріального права вирішує справу по суті, тобто задовольняє позовні вимоги повністю або відмовляє в їх задоволенні

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

Тема 3. Метод і науковий інструментарій аналізу господарської діяльності

Мета: засвоєння різних методів аналізу та опанування методики їх застосування.

Питання для контролю знань:

1. Які евристичні прийоми і для чого використовуються в аналізі господарської діяльності підприємства?
 2. Які види таблиць Ви знаєте та яким чином вони можуть бути використані при оформленні результатів аналітичних досліджень?
 3. Які вимоги висуваються до побудови аналітичних таблиць?
 4. Які типи графіків Ви знаєте? Наведіть їх основну характеристику.
 5. Назвіть види індексів та дати їх характеристики.
 6. Назвіть види групування, що використовуються в аналізі господарської діяльності.
 7. Які характерні особливості методу аналізу господарської діяльності?
 8. Охарактеризуйте прийом порівняння як найбільш універсальний метод пізнання економічних явищ.
 9. Розкрийте сутність абсолютних, відносних та середніх величин. В чому особливості застосування їх для потреб аналізу господарської діяльності?
 10. Поясніть порядок здійснення аналізу динаміки явищ та процесів господарської діяльності підприємства.
- Терміни та поняття для обговорення:** метод, методологія, методологічні прийоми, дедукція, індукція, синтез, математичні методи, абсолютні та відносні відхилення, порівняння, факторний аналіз.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Сукупність прийомів, способів, засобів, що застосовуються в процесі проведення аналізу в раніше визначеній послідовності для досягнення поставленої мети, є:

- а) метод; б) методичний прийом;
- в) математична дія; г) індукція; д) методика.

2. До загальнонаукових методів пізнання відносяться:

- а) формалізація, моделювання, детермінований факторний аналіз;
- б) індукція, дедукція, ряди динаміки, групування;
- в) аналіз синтез, абсолютні, відносні та середні величини;
- г) аналіз синтез, порівняння, експеримент, формалізація;
- д) балансове узагальнення, індексний метод, факторний аналіз.

3. Методичні прийоми аналізу господарської діяльності, в основу яких

покладено створі формалізовані аналітичні залежності є:

- а) статистичними; б) загальнонауковими;
 - в) евристичними; г) кореляційними; д) формалізованими.
- 4. До абсолютних показників належать:**
- а) темп зростання чисельності працівників;
 - б) рентабельність продукції;
 - в) обсяг реалізованої продукції;
 - д) плінність кадрів.
- 5. Метод індукції являє собою:**
- а) систематичне цілеспрямоване сприйняття об'єкта дослідження;
 - б) сукупність пізнавальних операцій, у результаті яких здійснюється рух від окремих положень до загальних;
 - в) встановлення подібності та відмінності явищ і факторів впливу зовнішнього середовища;
 - г) сукупність прийомів поділу предмету дослідження на складові та наступному їх дослідженні.
- 6. Статистичні методи, які використовуються в економічному аналізі включають:**
- а) порівняння; б) елімінування;
 - в) програмування; г) моделювання фінансових ситуацій.
- 7. Евристичні методи, які використовуються в економічному аналізі включають:**
- а) групування; б) елімінування;
 - в) теорію графів; г) метод паттерн.
- 8. Експертний метод систематизованого огляду можливих варіантів розвитку окремих елементів системи, яка досліджується, побудований на повних і строгих класифікаціях об'єктів і явищ, їхніх властивостей і параметрів – це:**
- а) морфологічний аналіз; б) елімінування;
 - в) теорія графів; г) паттерн.
- 9. Метод дедукції являє собою:**
- а) сукупність прийомів і закономірностей поєднання окремих частин предмета в єдине ціле;
 - б) відтворення явища в історичній теорії з відкиданням випадковостей; в) використання загальних наукових положень про явище під час дослідження від загальних положень до окремих;
 - г) процес пізнання з використанням економічних моделей.
- 10. Що в перекладі з грецької означає термін “метод”?**
- а) “шлях до чогось”;
 - б) “вирішення проблеми”;
 - в) “завдання та вирішення”;
 - д) правильна відповідь відсутня.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

Визначити середній відсоток забракованих виробів; середню вартість однини продукції; середні витрати виробництва. Зробити відповідні висновки.

Таблиця 1.1

Вихідні дані по виробничому об'єднанню “Гуцулка”			
Виріб	Виготовлено, шт.	Забраковано, %	Собівартість, грн./шт
Блузи	12400	1,2	200
Сукні	8900	2,0	420
Спідниці	9060	1,8	260

Завдання 2.

Прованалізувати структуру пасивів підприємства, визначити відхилення абсолютності, відносні, пунктів структури, зробити відповідні висновки.

Таблиця 2.1

Вихідні дані по підприємству ПАТ “Транзит”, тис. грн.			
Складові активи		1-й кв.	2-й кв.
Власний капітал		501,0	520,0
Загучений капітал, в т.ч.		641,2	600,8
- довгострокові кредити		310,0	291,2
- кредиторська заборгованість за товари		281,0	261,0
- інша поточна заборгованість		50,2	48,6

Завдання 3.

За допомогою методу ланцюгових відстанювок проаналізувати динаміку фонду заробітної плати працівників підприємства під впливом змін обсягу виробництва продукції; середньорічної заробітної плати та продуктивності праці, виходячи з наведених даних. За результатами аналізу зробити висновки.

Таблиця 3.1

Дані про фонд оплати праці та обсяг виробництва			
Показники	Базисний період	Звітний період	
Фонд заробітної плати, тис.грн.	330,8	348,0	
Обсяг виробництва продукції, тис.грн.	3740	3980	
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	65	60	

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

Тема 4. Аналіз фінансових результатів діяльності та рентабельності підприємства

Мета: засвоїти методи аналізу фінансових результатів та рентабельності підприємства за даними фінансової звітності.

Питання для контролю знань:

1. Назвіть основні показники рентабельності й алгоритм їх розрахунку.

2. Які інформаційні джерела використовуються для проведення аналізу фінансових результатів?

3. Розкрийте порядок формування чистого прибутку підприємства.

4. Які фактори впливають на зміну валового прибутку? Розкрийте методику їх аналізу.

5. Назвіть алгоритм розрахунку фінансового результату від операційної діяльності. Розкрийте методику їх аналізу.

6. В якій послідовності провадять аналітичне дослідження фінансових результатів діяльності підприємства.

7. Назвіть основні напрями розподілу прибутку підприємства.

8. Як розраховути ефект дії операційного важеля і в чому суть цього показника?

Терміни та поняття для обговорення: фінансові результати, прибуток, збиток, чистий дохід, валовий прибуток (збиток), рентабельність, рентабельність продукції, поріг рентабельності, маржинальний дохід, маржинальний аналіз, собівартість, система показників рентабельності.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. **Згідно Н(С)БО 1, прибуток – це:**

а) збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу;

б) перевищення суми витрат над сумою доходу;

в) сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати;

г) всі відповіді вірні.

2. **Валовий прибуток (збиток) – це:**

а) виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

б) чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

в) фінансовий результат від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

г) фінансовий результат від операційної діяльності.

3. **Чистий прибуток (збиток) розраховується як:**

а) різниця між сумою прибутку (збитку) до оподаткування та прямими податками та зборами;

б) алгебраїчна сума прибутку від операційної діяльності і постійних витрат;

в) різниця між сумою прибутку (збитку) до оподаткування та податком на прибуток;

г) алгебраїчна сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування.

4. **Основна мета аналізу розподілу прибутку підприємства:**

а) порівняння фінансових результатів звітного періоду з показниками попереднього періоду або аналогічного періоду минулого року;

б) порівняльний аналіз фінансових результатів: показників підприємства з середньогалузевими значеннями, з конкурентами, показників окремих ентритів відповідальності, фактичних показників із запланованими;

в) оцінка доцільності та пропорційності між поточним його споживанням і

нагромадженням для забезпечення виробничого розвитку;

г) факторний аналіз чинників формування фінансових результатів за допомогою прийомів елімітування економіко-статистичних методів.

5. **Маржинальний дохід по виду продукції визначається як різниця між:**

а) виручкою і повною собівартістю реалізованої продукції;

б) виручкою і постійними витратами;

в) виручкою і операційними витратами;

г) виручкою і змінними витратами.

6. **Що характеризує поріг рентабельності?**

а) найнижчий обсяг реалізації (в натуральних одиницях) за якого можливо одержати прибуток;

б) рівень виручки від реалізації продукції, при якому постійні витрати повністю окупаються одержаними прибутками;

в) максимально можливий відсоток зменшення фактичного чистого доходу до того рівня, поки реалізація залишиться беззбитковою;

г) відносний рівень ефективності основної діяльності.

7. **Рентабельність – це:**

а) одержаний підприємством прибуток;

б) абсолютний показник ефективності роботи підприємства;

в) відносний показник, що характеризує рівень прибутковості (збитковості) виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг) або окремих її видів, ефективність діяльності підприємства та використання його капіталу;

г) відношення чистого прибутку (збитку) до середньорічної вартості власного капіталу підприємства.

8. **Рівень рентабельності можна відобразити через факторну модель:**

а) адитивну; б) мультиплікативну; в) кратну; г) змішану.

9. **Рентабельність (збитковість) продажу характеризує:**

а) ефективність маркетингової діяльності;

б) прибутковість (рентабельність) капіталу (активів);

в) окупність капіталу;

г) цінову конкурентоспроможність продукції.

10. **Показники чистої рентабельності базуються на співставленні:**

а) прибутку (збитку) від господарської діяльності з авансованим капіталом;

б) прибутку (збитку) від господарської діяльності з поточними витратами;

в) валового прибутку (збитку) з поточними витратами;

г) чистого прибутку (збитку) з авансованим капіталом або поточними витратами.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

За даними про доходи і витрати визначити показники, що характеризують фінансові результати діяльності підприємства. Сформулювати висновки:

1. Вибрати вихідну інформацію з форми № 2 фінансової звітності "Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)" (дані додаються окремо перед заняттям) відповідно до табл. 1.1, занести до табл. 1.2. Провести розрахунки.
2. При розрахунку відносного відхилення врахувати, що його не визначають:
 - а) при оцінці змін відносних показників, що виражені у коефіцієнтах або відсотках;
 - б) при порівнянні фінансових результатів, що мають різноспрямований характер (порівнянні прибутку та збитку);
 - в) якщо звітний показник має певне числове значення, а базисний показник відсутній (дорівнює нулю).

Таблиця 1.1

Показники	А		Б		Коди рядків за даними форми № 2 графа 3
	сума, тис.грн	у % до суми	сума, тис.грн	у % до суми	
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)					2000
2. Інші операційні доходи					2120
3. Фінансові, інвестиційні та інші доходи					2200+2220+2240
4. Операційні витрати					2050+2130+2150+2180
У тому числі:					
4.1. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)					2050
4.2. Адміністративні витрати					2130
4.3. Витрати на збут					2150
4.4. Інші операційні витрати					2180
5. Фінансові, інвестиційні та інші витрати					2250+2255+2270
6. Валовий прибуток (збиток)					2090 або 2095
7. Фінансовий результат до оподаткування					2290 або 2295
8. Витрати (дохід) з податку на прибуток					2300
9. Чистий прибуток (збиток)					2350 або 2355

Аналіз формування та динаміки фінансових результатів діяльності підприємства за 2018-2020 рр.

Таблиця 1.2

Показники	2018 р.		2019 р.		2020 р.		Відхилення від 2020 р.	Коди рядків за даними форми № 2 графа 3
	сума, тис.грн	у % до суми	сума, тис.грн	у % до суми	сума, тис.грн	у % до суми		
А	1	2	3	4	5	6	7=5-1	8=7/1·100
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)								
2. Інші операційні доходи								
3. Фінансові, інвестиційні та інші доходи								

4. Разом доходів	100	100	100					
4. Операційні витрати, в т.ч.:								
4.1. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)								
4.2. Адміністративні витрати								
4.3. Витрати на збут								
4.4. Інші операційні витрати								
5. Фінансові, інвестиційні та інші витрати								
Разом витрат	100	100	100					
6. Валовий прибуток (збиток)	x	x	x					
7. Фінансовий результат до оподаткування	x	x	x					
8. Витрати (дохід) з податку на прибуток	x	x	x					
9. Чистий прибуток (збиток)								

* якщо відносне відхилення $\geq 100\%$, його доцільно виразити у разях (гр.8=гр.5/гр.1).

Завдання 2.

Проаналізувати вплив чинників рентабельності окремого виду продукції:

1. Вибрати вихідну інформацію з форми № 2 фінансової звітності "Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)" та форми 1 "Баланс (Звіт про фінансовий стан)" (дані додаються окремо перед заняттям) відповідно до табл. 2.1, занести до табл. 2.2.
2. Провести розрахунки показників рентабельності.
3. Зробити висновки.

Таблиця 2.1

Показники	Коды рядків за даними ф. № 2 графа 3
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050
3. Валовий прибуток (збиток)	2090 або 2095
4. Операційні витрати	2050+2130+2150+2180
5. Чистий дохід від операційної діяльності	2000+2120
6. Фінансовий результат від операційної діяльності	2000+2120-(2050+2130+2150+2180)
7. Витрати господарської діяльності	2050+2130+2150+2180+2250+2255+2270
8. Фінансовий результат до оподаткування	2290 або 2295

9. Чистий прибуток (збиток)	2350 або 2355
10. Середньорічна вартість капіталу	Форма № 1: 1900 (р. 3 + р. 4)/2

Таблиця 2.2

Показники рентабельності підприємства за 2018-2020 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2020 р. від 2018 р. ("+"-)
	2018	2019	2020	
А	1	2	3	4+3-1
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)				
3. Валовий прибуток (збиток)				
4. Операційні витрати				
5. Чистий дохід від операційної діяльності				
6. Фінансовий результат від операційної діяльності				
7. Витрати господарської діяльності				
8. Фінансовий результат до оподаткування				
9. Чистий прибуток (збиток)				
10. Середньорічна вартість капіталу				
Показники рентабельності				
11. Рентабельність (збитковість) виробничих витрат, % (п. 3/ п. 2)*100				
12. Коефіцієнт окупності виробничих витрат (п. 1/п. 2)				
13. Рентабельність (збитковість) продажу, % (п. 3 / п. 1) *100				
14. Рентабельність (збитковість) операційних витрат, % (п. 6/п. 4) *100				
15. Коефіцієнт окупності операційних витрат (п. 1/п. 4)				
16. Затягана рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, % (п. 9/ п. 7) *100				
17. Чиста рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, % (п. 9/ п. 7) *100				
18. Коефіцієнт окупності сукупного капіталу (п. 1/ п. 10)				
19. Період окупності капіталу, років (п. 10/ п. 9) *100				

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

Тема 5. Аналіз фінансового стану підприємства

Тема 6. Аналіз грошових потоків підприємства

Мета: засвоєння різних методів аналізу фінансового стану підприємства за даними фінансової звітності та поглиблення теоретичних знань про формування та управління грошовими потоками на підприємстві.

Питання для контролю знань:

- Охарактеризуйте методи, які використовують для проведення аналізу фінансового стану підприємства.
 - Сформулюйте особливості проведення аналізу складу та структури майна підприємства та джерел його формування підприємства.
 - Які показники використовуються для аналізу ліквідності підприємства.
 - Які показники використовують для аналізу фінансової стійкості підприємства.
 - Економічний зміст грошового потоку підприємства та класифікація його видів.
 - Які інформаційні джерела використовуються під час аналізу грошових потоків?
 - Планування грошових потоків. Розробка плану поступлення і видатків грошових коштів.
 - Методи оптимізації грошових потоків підприємства.
- Терmini та поняття для обговорення:** фінансовий стан, ліквідність, грошові потоки, коефіцієнт загальної ліквідності грошового потоку, грошові кошти, платіжний календар, звіт про рух грошових коштів.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1.

1. Поняття «ліквідність активів» означає:
а) період, протязом якого актив підприємства повністю зношується й підлягає ліквідації;

б) здатність перетворення активів у грошову форму;

в) період ліквідації активів підприємства при неспроможності (банкрутстві);

г) всі відповіді вірні.

2. Під фінансовим станом підприємства розуміється:

а) здатність підприємства аналізувати ринки збуту;

б) здатність підприємства працювати на основі маркетингової стратегії;

в) здатність підприємства фінансувати свою діяльність;

г) наявність у власності підприємства цінних паперів.

3. Фінансовий стан підприємства залежить:

а) від результатів його виробничої діяльності;

б) від результатів комерційної діяльності;

в) від результатів фінансової діяльності;

г) всі відповіді вірні.

4. Коефіцієнт оборотності засобів підприємства розраховується як:

а) відношення виручки від реалізації продукції до середньої за певний період часу величини засобів;

б) відношення суми засобів до суми прибутку;

в) відношення прибутку до суми виручки від реалізації продукції за період;

г) відношення виручки від реалізації продукції до величини середньорічної вартості основних засобів.

5. Вкажіть, який з наведених коефіцієнтів визначає частину поточних зобов'язань, яку можна погасити, мобілізувавши всі оборотні кошти:

- а) коефіцієнт забезпеченості власними засобами;
- б) коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- в) частка оборотних коштів в активах;
- г) коефіцієнт поточної ліквідності.

6. Позитивний та від'ємний грошові потоки поділяються за:

- а) варіативністю напрямленості руху грошових засобів;
- б) напрямленістю руху грошових коштів;
- в) стабільністю часових інтервалів формування;
- г) обсягами потоків у вартісному вираженні.

7. Чистий грошовий потік – це:

- а) різниця між витрачанням і надходженням грошових засобів в періоді часу, що розглядається в розрізі окремих його інтервалів;
- б) характеризує всю сукупність надходжень чи витрачання грошових засобів в періоді часу, що розглядається в розрізі окремих його інтервалів;
- в) різниця між позитивним та від'ємним грошовими потоками (між надходженням і витрачанням грошових засобів) в періоді часу, що розглядається в розрізі окремих його інтервалів;
- г) немає правильної відповіді.

8. Внутрішній грошовий потік:

- а) характеризує сукупність надходження і витрачання грошових засобів в межах підприємства. Займає переважну частину в загальному грошовому потоці підприємства;
- б) обслуговує операції підприємства, пов'язані з його грошовими відносинами з господарськими партнерами та державними органами. Займає переважну частину в загальному грошовому потоці підприємства;
- в) характеризує сукупність надходження і витрачання грошових засобів в межах підприємства. Займає невелику частину в загальному грошовому потоці підприємства;
- г) немає правильної відповіді.

9. Непотрачено прогнозований грошовий потік:

- а) характеризує такий вид грошового потоку, обсяг і час реалізації якого не можуть бути повністю детерміновані заздалегідь;
- б) характеризує такий вид грошового потоку, обсяг і час реалізації якого не можуть бути повністю детерміновані заздалегідь у зв'язку з можливими змінами факторів зовнішнього середовища;
- в) характеризує такий вид грошового потоку, який пов'язаний з назвичайними подіями в процесі реалізації підприємством операційної, інвестиційної чи фінансової діяльності, а також окремими наперед не запланованими операціями;
- г) немає правильної відповіді.

10. Планування грошових потоків – це:

а) система спостереження і перевірки процесу надходження та використання грошових коштів з метою встановлення відхилень від їх заданих параметрів;

б) процес визначення їх обсягів за видами діяльності, часовими інтервалами та напрямками використання з метою забезпечення максимальної синхронізації надходжень і витрат та платоспроможності підприємства;

в) сукупність методів формування і обробки даних про грошові потоки, які дають об'єктивні оцінки стану, тенденцій розвитку, виявлення резервів підвищення ефективності використання грошових коштів та шляхів їх реалізації;

г) немає правильної відповіді.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

На основі даних балансу підприємства ТОВ "Октава":

- визначити динаміку необоротних активів, структуру та її зміну;
- результати оформити у вигляді таблиці. Зробити висновки.

Завдання 2.

На основі даних балансу підприємства ТОВ "Октава":

- визначити динаміку капіталу підприємства, структуру та її зміну;
- результати оформити у вигляді таблиці. Зробити висновки.

Завдання 3.

На основі даних балансу підприємства ТОВ "Октава":

- оцінити ліквідність балансу підприємства;
- розрахувати абсолютні та відносні показники ліквідності. Порівняти розраховані показники підприємства з попереднім періодом та нормативними значеннями;
- результати оформити у вигляді таблиці. Зробити висновки.

Завдання 4.

На основі наведених даних розрахувати операційний чистий грошовий потік прямим методом: сплата відсотків за користування позики – 1000 тис. грн; грошові видатки на утримання персоналу – 1500 тис. грн; грошові надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – 15 000 тис. грн; інші грошові надходження, які не належать до інвестиційної та фінансової діяльності – 5000 тис. грн; грошові виплати за сировину, матеріали, послуги – 10 000 тис. грн; отримані відсотки за облігаціями – 650 тис. грн; дохід від реалізації іноземної валюти – 350 тис. грн; сплата податку на прибуток – 180 тис. грн.

Завдання 5.

На основі наведених даних розрахувати операційний чистий грошовий потік непрямим методом: доходи, не пов'язані з грошовими надходженнями - 1000 тис. грн; виручка від реалізації продукції - 2000 тис. грн; приріст оборотних активів - 1500 тис. грн; чистий прибуток від операційної діяльності - 1500 тис. грн; витрати, не пов'язані з грошовими виплатами - 500 тис. грн; збільшення поточних зобов'язань - 1000 тис. грн; одержані штрафи, пені, неустойки - 250 тис. грн.

Тема 7. Аналіз витрат підприємства

Тема 8. Аналіз виробництва та реалізації продукції

Мета: засвоєння та поглиблення теоретичних знань щодо аналізу витрат підприємства та аналізу виробництва і реалізації продукції.

Питання для контролю знань:

1. Поясніть значення, завдання та джерела інформації аналізу витрат.
 2. Охарактеризуйте загальну схему формування витрат підприємства та їх аналізу.
 3. Поясніть порядок проведення аналізу витрат на гривню продукції.
 4. Розкрийте методику аналізу прямих і непрямих витрат.
 5. Визначіть завдання аналізу виробництва та реалізації продукції.
 6. Назвіть джерела інформації, які використовуються при аналізу виробництва і реалізації продукції.
 7. Які підходи використовують для оцінки якості продукції?
 8. визначіть методику аналізу резервів виробництва та реалізації.
- Терmini та поняття для обговорення:** витрати, прями витрати, непрямі витрати, виробництво продукції, реалізація продукції(робіт, послуг); товарна продукція, обсяг реалізації продукції, вагова продукція, асортимент.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Залежно від зміни обсягу виробництва розрізняють витрати:
 - а) прями і непрямі;
 - б) змінні і постійні;
 - в) виробничі і невиробничі;
 - г) основні і допоміжні.
2. Витрати, пов'язані з виробництвом кількох видів продукції та які відносяться до об'єкта калькуляції шляхом розподілу пропорційно обраній базі, - це:
 - а) накладні витрати;
 - б) комплексні витрати;
 - в) виробничі витрати;
 - г) прями витрати.
3. Поділ витрати на релевантні та нерелевантні здійснюється:
 - а) за ступенем залежності від прийняття рішення;
 - б) за способом перенесення вартості на продукцію;
 - в) за функціями управління;
 - г) за економічним змістом.
4. Витрати операційної діяльності не включають:
 - а) амортизаційні відрахування;
 - б) загальновиробничі витрати;

одиничні продукції?

- а) витрати на відсотки за кредит;
 - б) витрати на збут.
5. Які фактори здійснюють першочерговий вплив на зміну собівартості одниничі продукції?
 - а) обсяг випуску продукції;
 - б) чисельність працівників підприємства;
 - в) ціна матеріалів та сировини.
 6. До екстенсивних резервів нарощення обсягів виробництва відносять:
 - а) підвищення продуктивності праці;
 - б) підвищення фондовіддачі;
 - в) удосконалення системи управління виробництвом;
 - г) збільшення обсягу використання сировини і матеріалів.
 7. До інтенсивних резервів нарощення обсягів виробництва відносять:
 - а) збільшення обсягу використання сировини і матеріалів;
 - б) збільшення чисельності працівників;
 - в) впровадження новітнього обладнання;
 - г) підвищення продуктивності праці.
 8. Ритмічність – це виробництво продукції:
 - а) рівномірними обсягами протягом аналізованого періоду;
 - б) згідно визначеного графіку;
 - в) на повну потужність.
 9. Об'єктами аналізу виробництва та продажу продукції є:
 - а) обсяг виробництва;
 - б) показники ефективності використання основних засобів;
 - в) показники трудових ресурсів;
 - г) показники ефективності використання матеріальних ресурсів;
 - д) показники ліквідності оборотних засобів.
 10. Рентабельність реалізації (продажу) визначається як відношення:
 - а) валового прибутку до суми чистого доходу;
 - б) собівартості продукції до валового прибутку;
 - в) валового прибутку до собівартості;
 - г) вартості випуску продукції до операційних витрат;
 - д) чистого доходу до обсягу реалізації.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

На основі наведених даних проаналізувати витрати на виробництво продукції. Визначити вплив окремих факторів на відхилення фактичних витрат на 1 грн. продукції від минулорічної. За результатами розрахунків зробити висновок.

Дані для аналізу рівня витрат на 1 грн. випущеної продукції

Таблиця 1.1

Показники	Минулий рік	Звітний рік
Випуск продукції, тис. грн.	1150,5	1348,5
Собівартість продукції, тис. грн.	970,2	1100
Рівень витрат на 1 грн. випущеної продукції	?	?

Завдання 2.

Проаналізувати динаміку операційних витрат на одну гривню доходу від операційної діяльності підприємства. Побудувати аналітичну таблицю та зробити висновки. Інформацію про доходи та витрати операційної діяльності наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Вихідні дані про доходи та витрати підприємства

Показники	Попередній рік	Звітний рік
<i>Доходи від операційної діяльності, тис. грн, зокрема:</i>	20967	21718
чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	18398	19460
інші операційні доходи, тис. грн.	2569	2258
<i>Витрати операційної діяльності, тис. грн.</i>	15946	17095

Завдання 3.

На основі інформації про ціну одиниці продукції на рівні 60 грн. та витрати підприємства, пов'язаних з її виробництвом і реалізацією визначити:

- точку безбитковості підприємства;
- суму прибутку у разі продажу 1000 одиниць продукції;
- обсяг продажу необхідний для одержання прибутку в сумі 70 400 грн.

Таблиця 3.1.

Витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції

Стаття витрат	Змінені витрати на одиницю	Постійні витрати на місяць
Основні матеріали	8	-
Основна зарплата	18	-
Загальновиробничі витрати	8	6120
Адміністративні витрати	6	2784
Витрати на збут	4	696
Разом:	44	9600

Завдання 4.

Згідно наведених даних проаналізувати зміну вартості виробленої продукції за рахунок зміни її якості. Визначити коефіцієнт якості за минулий та звітний

періоди.

Аналіз якості продукції

Таблиця 4.1

Квартал року	Обсяг виробництва, тис. грн	
	План	Фактично
I	32500	35000
II	32500	29000
III	32450	31500
IV	32450	33000

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема 9. Аналіз ринкових можливостей підприємства та оцінка його конкурентоспроможності.

Мета: завоїти теоретичні питання та практичні навички щодо аналізу ринкових можливостей та конкурентоспроможності підприємства.

Перелік питань для контролю знань:

1. Які зовнішні фактори впливають на ринкові можливості підприємства?
2. Які показники використовуються для аналізу конкуренції ринку?
3. Які показники використовуються для аналізу маркетингових, операційних і фінансових стратегій конкурентів?
4. Сутність понять "конкурентна позиція" та "конкурентоспроможність підприємства".
5. Як проаналізувати місткість ринку?
6. Як розрахувати ринкову частку підприємства та що таке відносна ринкова частка?
7. Методика аналізу кон'юктури ринку?

Терміни та поняття для обговорення: ринок, попит та пропозиція, конкуренція, конкурентоспроможність, конкурентна позиція, частка ринку, еластичність попиту, маржинальний аналіз.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. На конкурентоспроможність підприємства впливають наступні фактори:

- а) тривалість праці на даному ринку;
- б) обрана система оподаткування (загальна, спрощена);
- в) залежність від ринкової активності підприємства.

2. Суттєвими характеристиками конкурентоспроможності підприємства, як економічної категорії, виступають:

- а) відносна оцінка;
- б) різні підходи до розуміння даної категорії;
- в) залежність від ринкової активності підприємства.

3. Відмінності категорій конкурентоспроможності підприємства і продукції: а) конкурентоспроможність підприємства оцінюється в довгостроковій перспективі, конкурентоспроможність товару у короткостроковій;

б) конкурентоспроможність продукції оцінюється у часовому інтервалі, який відповідає життєвому циклу товару;

в) конкурентоспроможність продукції залежить від сезонності продаж, конкурентоспроможність підприємства – ні.

4. Ефективність виробничої діяльності підприємства оцінюється за допомогою наступних показників:

а) фондоемкості;

б) фондодавдачі;

в) рентабельності основних засобів.

5. Для оцінки фінансового положення підприємства використовуються показники:

а) коефіцієнт автономії;

б) коефіцієнт залежності підприємства від залучених коштів;

в) коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів.

6. Ефективність організації збуту та просування товару оцінюється за допомогою наступних показників:

а) рентабельності витрат на збут;

б) рентабельності витрат;

в) рентабельності продаж.

7. Якщо відносний показник конкурентоспроможності дорівнює 60%, це означає:

а) нестійке становище підприємства на ринку;

б) досить стійке положення підприємства;

в) успішне положення підприємства.

8. Аналіз конкурентних позицій підприємства необхідно проводити:

а) для розробки програми по утриманню старих ринків збуту;

б) на вимогу інвесторів;

в) для вибору підприємством партнера для організації спільного випуску продукції.

9. Метод SPACE-аналізу застосовується для оцінки сильних та слабких сторін діяльності невеликих підприємств за такими групами критеріїв:

а) конкурентоспроможність товару;

б) привабливість галузі;

в) фінансова незалежність підприємства.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.

ПАТ "Автопром" спеціалізується на випуску автозапчастин. На цьому ринку працює 16 підприємств-конкурентів із сукупним річним обсягом 450 млн. грн. Найбільшим серед них вважають ПАТ "Колесо", річний обсяг продажу якого – 32,4 млн. грн. Річний обсяг продажу ПАТ "Автопром" – 23,5 млн. грн.

Оцінити конкурентоспроможність ПАТ "Автопром" за параметром "відносна частка ринку".

Завдання 2.

Визначити конкурентоспроможність підприємства за вихідними даними, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Показники	Товари підприємства			
	А	Б	В	Г
1. Ринок, на якому представлено товар	Зовнішній (промислово розвинуті країни)	Зовнішній	Внутрішній	Внутрішній
2. Показник значущості ринку	1,0	0,7	0,5	0,5
3. Рівень конкурентоспроможності товару на даному ринку	1,10	0,95	1,05	0,97
4. Обсяг продажу товару на даному ринку, млн.грн.	60	210	730	80
5. Питома вага товару в обсязі продажу	0,056	0,194	0,676	0,074

Завдання 3.

Оцінити рівень конкурентоспроможності підприємств за показниками господарсько-фінансової діяльності.

Вихідна інформація показників господарсько-фінансової діяльності окремих підприємств за результатами опитування групи експертів щодо з'ясування впливу основних аспектів управління підприємствами на рівень їхньої конкурентоспроможності представлені в табл. 3.1. та 3.2.

Таблиця 3.1

Показники фінансово-господарської діяльності підприємств, %	Показники		
	А	Б	В
Рівень використання виробничих потужностей	90	85	95
Частка продукції, що виготовляється відповідно до довгострокових угод	30	60	50
Коефіцієнт відновлення продукції	20	15	10
Частка продукції, що не має стійкого попиту	10	20	20
Рівень продуктивності роботи порівняно із середньо-галузевим	120	95	105
Рівень плінності кадрів	10	5	15
Прибутковість реалізації продукції	12	8	10

Таблиця 3.2

Вплив окремих аспектів управління діяльністю підприємства на його конкурентоспроможність	Оцінка рівня впливу (бали)	
	Аспект управління	Оцінка рівня впливу (бали)
Маркетинг і комерційна діяльність	8	8
Виробничий менеджмент	6	6
Кадрове забезпечення й управління персоналом	4	4

Матеріально-технічне забезпечення виробництва	2
Фінансовий менеджмент	10

Завдання 4.

Розрахувати рівень конкурентоспроможності трьох вітчизняних корпорацій на національному й світовому ринку.

На національному й світовому ринку з моменту створення успішно функціонують три вітчизняних корпорації – А, Б, В. Окремі показники конкурентоспроможності на ринку представлені в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Показники конкурентоспроможності	Коефіцієнт вагомості	Рейтинг оцінки підприємств		
		А	Б	В
Якість і споживчі переваги товарів	0,15	5	5	5
Асортимент продукції	0,10	9	6	7
Ступінь ефективності каналів збуту	0,15	7	4	9
Ефективність реклами стимулювання збуту	0,15	9	5	4
Фінансові ресурси	0,20	7	8	7
Репутація споживачів	0,15	7	9	6
Можливості в цінновій політиці	0,10	4	4	4
Разом	1	48	41	43

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. К. Ковальчук Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навч. посібник. - /К.К.: - Центр навчальної літератури, 2019. – 328 с.
2. Т. Мулик Аналіз господарської діяльності.: навч. Посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2019 – 384с.
3. І. Сімошенко Аналіз господарської діяльності: навч. посібник. – К.: - центр учбової літератури, 2017 – 384 с.
4. Аналіз господарської діяльності, навч. посібник / Н. Б. Кашена, Н. М. Гаркуша, Т. О. Сідорова, Г. Г. Лисак. – Харків: ХДУУХТ, 2014. – 536 с.
5. Кіндарицька Г.І. Аналіз господарської діяльності: практикум / Г. І. Кіндарицька, А. Г. Загородній, Ю. І. Кулиник. – 2-ге вид., доопрац. І допов. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 156 с.
6. Шевчук В. О. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. / В. О. Шевчук, О. В. Коновалова, В. П. Пантелеев. – К.: Інформ-аналіт агентсво, 2011. – 399 с.
7. Методичні рекомендації з використання інструментарію аналізу і статистики у кваліфікаційних роботах бакалаврів і магістрів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / Укладачі: д.е.н., проф. І.В. Замула, к.е.н., доц. Т.В. Барановська, к.е.н., доц. І.В. Іваненко, к.е.н., доц. І.Р. Поліщук. – Житомир: ЖДТУ, 2018.

Допоміжна:

1. Аналіз господарської діяльності (практикум) : навч. посіб. / А. Т. Московчук, В. І. Талах, Т. А. Талах та ін. – Луцьк: СПД Ж.В. Гадяк, 2013. 228 с.
2. Бондар М. І. Звітність підприємства: підручник / М. І. Бондар, Ю. А. Врига, М. М. Орищенко. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 570 с.
3. Герасименко Г. О. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. / Г. О. Герасименко, О. М. Мазуренко. – Львів: Львівська комерційна академія, 2014. – 319 с.
4. Економічний аналіз і моделювання господарської діяльності підприємств: навч. посіб. / М. В. Румянцева та ін. – Донецьк: Ноулідж, Донец. Від-ня, 2014. – 297 с.
5. Шпанковська Н. Г. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навч. посіб. / Н. Г. Шпановська, Г. О. Король, К. Ф. Ковальчук за ред. К. Ф. Ковальчука. – К.: Центр навчальної літератури, 2012. – 328 с.
6. Аналітична оцінка та контроль бізнес-процесів в межах маркетингової стратегії суб'єкта господарювання: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. Замули І.В. – Житомир: Видавель О.О. Євенок, 2016. – 388 с.
7. Замула І.В. Аналіз фінансового стану підприємства в умовах комп'ютеризації. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. Острозьк : Вид-во НАУОА, березень 2020. № 16(44). С. 199-202.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
2. Сайт безкоштовних електронних підручників онлайн // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://ridnufanki.com>.
3. Офіційний сайт Верховної ради: <http://www.rada.gov.ua>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України: <http://www.ukstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України: <https://www.mof.gov.ua/uk>
5. Інформаційна база даних учасників фондового ринку Smlida: <http://smlida.gov.ua/db>